

KĀ BIEDRĪBĀM UN NODIBINĀJUMIEM, KURIEM PIEŠKIRTS SABIEDRISKĀ LABUMA ORGANIZĀCIJAS STATUSS, AIZPILDĪT GADA PĀRSKATU, IEVĒROJOT NORMATĪVO AKTU PRASĪBAS UN NOVĒRŠOT IZPLATĪTĀKĀS KĻŪDAS

Valsts ieņēmumu dienests

Biedrību un nodibinājumu ieņēmumus veido

- ✓ Biedru nauda, iestāšanās nauda un citas gadskārtējās iemaksas
- ✓ Ziedojumi un dāvinājumi
- ✓ Saņemtie mantojumi
- ✓ Saņemtās dotācijas un subsīdijas
- ✓ No Eiropas Savienības fondiem, Eiropas Ekonomikas zonas fondiem un citiem ārvalstu fondiem saņemtais finansējums
- ✓ Ieņēmumi no saimnieciskās darbības (jebkura sistemātiska, patstāvīga darbība par atlīdzību)

Ieņēmumu veidi, un kur drīkst tos izlietot

Ieņēmuma veids	Jāizlieto, vai kam nedrīkst izlietot
Biedru nauda Iemaksātā biedru nauda, iestāšanās nauda un citi biedru vai biedru kandidātu, locekļu vai dalībnieku obligātie gadskārtējie naudas maksājumi.	✓ Statūtos vai nolikumā noteikto mērķu sasniegšanai.
Ziedojumi un dāvinājumi Saņemtie naudas ziedojumi vai dāvinājumi, kā arī saņemtie kustamās vai nekustamās mantas (mantiskie) ziedojumi vai dāvinājumi naudas izteiksmē, pamatojoties uz ziedojumu vai dāvinājumu apliecinātajos dokumentos norādīto vērtību vai, ja tā nav norādīta, saskaņā ar valdes vai izpildinstitūcijas noteikto saņemto preču uzskaites un novērtēšanas kārtību grāmatvedībā, piemēram, tirgus vērtībā. Ziedojums ir manta vai finanšu līdzekļi, kurus ziedotājs bez atlīdzības un bez pretpienākuma veikt darbības ar atlīdzības raksturu, pamatojoties uz savstarpēju vienošanos, nodod sabiedriskā labuma organizācijai tās statūtos, satversmē vai nolikumā norādīto mērķu sasniegšanai, un kuriem var piemērot nodokļu atvieglojumus. Ziedojums ar noteiktu mērķi ir mērķziedojums. Ziedojums, kuram nav noteikts izlietojuma mērķis vai par kura nodošanu nav noslēgts rakstveida līgums, ir vispārējs ziedojums. Dāvinājums ir tiesisks darījums, ar kuru kāds aiz devības piešķir otram bez atlīdzības kādu mantisku vērtību.	✓ Statūtos vai nolikumā noteikto mērķu sasniegšanai. ✓ Ja saņemto ziedojumu kopsumma kalendāra gadā pārsniedz 12 minimālās mēneša darba algas, ne mazāk kā 75 % no attiecīgajā kalendāra gadā izlietoto ziedojumu (kuriem piemēro nodokļu atvieglojumus) un ieņēmumu no saimnieciskās darbības kopsummas izlieto tikai piešķirtajām sabiedriskā labuma darbības jomām. ✓ Dibinot SIA, kurai piešķirams sociālā uzņēmuma statuss. ✓ Mērķziedojumu – tikai līgumā paredzētajiem mērķiem. ✓ Vispārēju ziedojumu – statūtos, satversmē vai nolikumā norādītajiem mērķiem. ✓ Administratīvajiem izdevumiem drīkst izlietot ne vairāk kā 25 procentus no attiecīgajā kalendārajā gadā izlietotajiem vispārējiem ziedojumiem. ✗ Nedrīkst izlietot, lai segtu zaudējumus, kuri radušies sabiedriskā labuma organizācijas saimnieciskās darbības rezultātā. ✗ Nedrīkst bez atlīdzības nodot komercdarbības veikšanai un ar politisko organizāciju (partiju) darbības vai to vēlēšanu kampaņu atbalstīšanu saistītām darbībām. ✗ Nedrīkst izlietot savu biedru vai dibinātāju, valdes vai citu pārvaldes institūciju locekļu, kā arī to laulāto, radnieku (radniecībā līdz otrajai pakāpei) un svaigu (radniecībā līdz pirmajai pakāpei) interešu un vajadzību apmierināšanai, izņemot, ja sabiedriskā labuma organizācija darbojas, lai aizstāvētu sociāli mazaizsargāto personu grupu un trūcīgo personu un ģimeņu tiesības un intereses.

Saņemtie mantojumi

Mantojuma veidā saņemtā nauda un kustama vai nekustama manta.

Finanšu līdzekļu mantojumu novērtē, pamatojoties uz kasē vai maksājumu kontā iemaksāto naudas summu. Mantoto kustamo vai nekustamo mantu novērtē, pamatojoties uz mantojuma pieņemšanas dokumentos norādīto vērtību.

✓ Statūtos vai nolikumā norādīto mērķu sasniegšanai.

Saņemtās dotācijas un subsīdijas

Valsts vai pašvaldības iestādes saņemtais valsts vai pašvaldību budžeta finansējums, kas paredzēts valsts vai pašvaldību uzdoto funkciju veikšanai, kā arī no valsts vai pašvaldības budžeta saņemtie līdzekļi projektu izpildei un neatlīdzināmās subsīdijas.

Dotācijas – valsts vai pašvaldību budžeta līdzekļi, kas paredzēti konkrētu projektu īstenošanai vai organizācijas darbības atbalstam.

Subsīdijas – pabalsts, ko galvenokārt naudas veidā piešķir no budžeta līdzekļiem noteiktu mērķu sasniegšanai.

- ✓ Dotācijas - konkrēta valsts vai pašvaldības pārvaldes uzdevuma izpildei vai noteikta mērķa (projekta vai pasākuma) īstenošanai uz līguma vai tiesību akta deleģējuma pamata.
- ✓ Subsīdijas – līgumā noteiktajam mērķim.

No Eiropas Savienības fondiem, Eiropas Ekonomikas zonas fondiem un citiem ārvalstu fondiem saņemtais finansējums

Finansējums, kas saņemts no ES fondiem, EEZ fondiem vai citiem starptautiskiem fondiem, kas paredzēts projektu īstenošanai.

✓ Līgumā noteiktajam mērķim.

Ieņēmumi no saimnieciskās darbības

Summa, kas aprēķināta, no pārskata gadā saņemtajiem produkcijas vai preču pārdošanas vai pakalpojumu sniegšanas ieņēmumiem atskaitot tirdzniecības un citas piešķirtās atlaides, un šos ieņēmumus samazinošās pircēju pretenziju summas (ja tādas ir), kā arī pievienotās vērtības nodokli (pievienotās vērtības nodokļa maksātājam) un citus nodokļus, kas tieši saistīti ar pārdošanu.

Pārējie ieņēmumi, kas saistīti ar saimniecisko darbību.

Saimnieciskā darbība ir jebkura sistemātiska, patstāvīga darbība, par atlīdzību.

Ja organizācija veic saimniecisko darbību, tai ir jānodrošina atsevišķa saimnieciskās darbības ieņēmumu uzskaite un ar šiem ieņēmumiem saistīto saimniecisko darbību izdevumu uzskaite.

- ✓ Statūtos vai nolikumā noteikto mērķu sasniegšanai.
- ✓ Ja saņemto ziedojumu kopsumma kalendāra gadā pārsniedz 12 minimālās mēneša darba algas, ne mazāk kā 75 % no attiecīgajā kalendāra gadā izlietoto ziedojumu (kuriem piemēro nodokļu atvieglojumus) un ieņēmumu no saimnieciskās darbības kopsummas izlieto tikai piešķirtajām sabiedriskā labuma darbības jomām.
- ✗ Peļņu no saimnieciskās darbības nedrīkst sadalīt starp organizācijas biedriem vai dibinātājiem.

Citi ieņēmumi

Naudas ieņēmumi no saņemtās apdrošināšanas atlīdzības, kompensācijas, pamatlīdzekļu, citu ilgtermiņa ieguldījumu vai apgrozāmo līdzekļu pārdošanas un citi naudas ieņēmumi no finansēšanas avotiem, kas nav aizliegti normatīvajos aktos, piemēram, procentu maksājumi no vērtspapīriem, ja tie nav attiecināmi uz saimniecisko darbību.

Pozitīvā vai negatīvā starpība, kas radusies pēc ārvalsts valūtā maksājamo debitoru parādu atlikumu un ārvalsts valūtas atlikumu pārrēķināšanas no attiecīgās ārvalsts valūtas uz euro.

Pārskata gadā saņemtais finansējums no valsts un pašvaldības, citām organizācijām, juridiskām un fiziskām personām, kas nav norādīts iepriekš.

✓ Statūtos vai nolikumā noteikto mērķu sasniegšanai.

Par sabiedriskā labuma darbību uzskatāma:

✓ darbība, kuru īsteno, lai sniegtu nozīmīgu labumu sabiedrībai vai kādai tās daļai. Šādu darbību mērķis ir veicināt labdarību, cilvēktiesību un indivīda tiesību aizsardzību, pilsoniskas sabiedrības attīstību, izglītības, zinātnes, kultūras un veselības veicināšanu un slimību profilaksi, sporta, tajā skaitā augstu sasniegumu sporta, atbalstīšanu, vides aizsardzību, palīdzības sniegšanu katastrofu gadījumos un ārkārtējās situācijās, sabiedrības, it īpaši trūcīgo un sociāli mazaizsargāto personu grupu, sociālās labklājības celšanu.

Par sabiedriskā labuma darbību nav uzskatāma:

- ✗ darbība, kas vērsta uz politisko organizāciju (partiju) vai to vēlēšanu kampaņu atbalstīšanu;
- ✗ darbība tādā apjomā, kādā tā vērsta uz biedrības un nodibinājuma biedru vai dibinātāju un ar tiem saistītu personu privāto interešu un vajadzību apmierināšanu, izņemot darbību, ko veic biedrība vai nodibinājums, kas dibināts un darbojas, lai aizstāvētu sociāli mazaizsargāto personu grupu un trūcīgo personu un ģimeņu tiesības un intereses;
- ✗ darbība, kas vērsta uz ziedojumu vākšanu trešajām personām, par to ieturot samaksu, kas pārsniedz administrēšanas izdevumus;
- ✗ darbība par atlīdzību vai pretpienākumu ar atlīdzības raksturu.

Par saimniecisko darbību uzskata jebkuru sistemātisku, patstāvīgu darbību par atlīdzību.

Sabiedriskā labuma organizācijas veiktajai saimnieciskajai darbībai vienmēr ir jābūt vērstai uz sabiedriskā labuma mērķa sasniegšanu, nevis peļņas gūšanu. Neatkarīgi no sabiedriskā labuma jomas organizācijai, kas veic saimniecisko darbību, ir jāpamato saimnieciskās darbības nepieciešamība, lai sasniegtu tās sabiedriskā labuma mērķus. Ja par organizācijas pamatdarbību kļuvusi saimnieciskā darbība ar peļņas gūšanas raksturu, tās darbību var izbeigt ar tiesas nolēmumu.

Priekšnodokļa atskaitīšanas tiesības ir pievienotās vērtības nodokļa maksātājam:

- ✓ ja preces iegādātas un pakalpojumi saņemti saimnieciskās darbības ietvaros sniegto ar pievienotās vērtības nodokli apliekamo darījumu nodrošināšanai;
- ✓ īstenojot Eiropas Savienības fondu projektu, par tām pievienotās vērtības nodokļa summām, kas samaksātas par konkrētajā projektā iegādātajām precēm vai saņemtajiem pakalpojumiem, tās saimnieciskās darbības ietvaros sniegto ar pievienotās vērtības nodokli apliekamo darījumu nodrošināšanai.

Saistošie normatīvie akti: Biedrību un nodibinājumu likums; Sabiedriskā labuma organizāciju likums; Ministru kabineta 2022. gada 14. jūlija noteikumi Nr. 439 "Noteikumi par biedrību, nodibinājumu un arodbiedrību gada pārskatiem un grāmatvedības kārtošanu vienkāršā ieraksta sistēmā"; Pievienotās vērtības nodokļa likums; Civillikums; Komerclikums; Likums par budžetu un finanšu vadību.